

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

**SAŽETAK PRESUDE
DRAGOJEVIĆ PROTIV HRVATSKE
OD DANA 15. SIJEČNJA 2015. GODINE
ZAHTJEV BROJ 68955/11**

❖ **ČINJENICE**

Podnositelj zahtjeva bio je mornar na prekoceanskom brodu za brodarsko društvo sa sjedištem u Hrvatskoj. Podnositelj je bio osumnjičen za trgovinu drogom između Latinske Amerike i Europe prekoceanskim brodovima. Tijekom ožujka 2007. godine istražni sudac donio je nalog o provođenju mjera tajnog nadzora u obliku prisluškivanja telefona podnositelja i tajnog praćenja, na prijedlog Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: USKOK). Predmetna mjera produljena je tri puta s obrazloženjem kako se istraga ne može provesti na drugi način. Tijekom kolovoza 2007. godine primjena mjere je obustavljena. U siječnju 2009. godine, podnositelj je uhićen i pritvoren zbog sumnje na trgovinu drogom. Tijekom istrage podnositelj je zadržan u pritvoru. Tijekom 2009. godine, nadležno županijsko odvjetništvo je protiv podnositelja podignulo optužnicu zbog sumnje na trgovinu drogom te pranja novca. Izvanraspravno vijeće je podnositelju u nekoliko navrata produljivalo pritvor. Podnositelj je bio u pritvoru sve do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora.

Tijekom kaznenog postupka podnositelj se izjasnio kako nije kriv te je podnio zahtjev za izdvajanje dokaza iz sudskog spisa pribavljenih provedenim mjerama tajnog nadzora, kao nezakonito dobivenih dokaza, zbog toga što nalozi za njihovu uporabu nisu bili dovoljno obrazloženi. Županijski sud odbio je navedeni zahtjev te je donio presudu kojom je podnositelja proglasio krivim za trgovinu drogom i pranje novca te mu izrekao kaznu zatvora u trajanju od devet godina. Presuda se između ostalog temeljila na izjavama svjedoka, dokazima pribavljenim tijekom pretrage i zapljene i dokaza proizašlih upotrebom mjera nadzora.

Podnositelj je protiv prvostupanjske presude podnio žalbu u kojoj je naveo kako mjera tajnog nadzora nije bila donesena sukladno mjerodavnim odredbama Zakona o kaznenom postupku. Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu.

Podnositelj je potom Ustavnom sudu Republike Hrvatske podnio ustavnu tužbu u kojoj je, između ostalog, istaknuo pristranost raspravnog vijeća koje je odlučivalo u postupku te kako

je tajni nadzor proveden nad njim bio nezakonit. Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu kao neosnovanu.

Podnositelj je Sudu podnio zahtjev prigovarajući kako istražni sudac prilikom odlučivanja o upotrebi mjere nadzora nije postupio sukladno odredbama mjerodavnog domaćeg prava. Nadalje, podnositelj je istaknuo navodnu povredu članka 6. stavka 1. Konvencije navodeći kako je raspravno vijeće koje je odlučivalo u njegovom predmetu bilo pristrano, te da se presuda temeljila na nezakonito pribavljenim dokazima.

❖ OCJENA SUDA

U odnosu na članak 8. Konvencije

Nije sporno da je prisluškivanjem telefona podnositelja i tajnim nadzorom nad njim došlo do miješanja u podnositeljevo pravo na poštivanje privatnog života i dopisivanja zajamčenog člankom 8. Konvencije. Ono što je Sud u konkretnom predmetu ispitivao je opravdanost takvog miješanja u smislu stavka 2. članka 8. Konvencije koji zahtjeva da miješanje bude u skladu sa zakonom, teži jednom ili više legitimnih ciljeva te da bude nužno u demokratskom društvu.

Prilikom ispitivanja zakonitosti miješanja, Sud je ustanovio da je tajni nadzor nad podnositeljem bio u skladu sa zakonom. Međutim, budući da prigovori podnositelja nisu prvenstveno bili usredotočeni na manjak pravnog temelja u mjerodavnom domaćem zakonu već na činjenicu da istražni sudac nije djelovao u skladu s postupcima predviđenima zakonom, Sud je svoje ispitivanje usredotočio na pitanje je li mjerodavno domaće pravo, uključujući način na koji su ga tumačili domaći sudovi, dovoljno jasno navelo opseg i način ostvarivanja diskrecijske ocjene dodijeljene tijelima javne vlasti, te posebice je li domaći sustav tajnog nadzora, na način na koji su ga primjenjivale domaće vlasti, omogućio odgovarajuće mjere zaštite od mogućih načina zlouporabe.

Uzimajući u obzir način na koji su domaća tijela tumačila i primijenila domaće pravo u podnositeljevom slučaju, Sud je ustanovio kako domaće pravo nije dovoljno jasno reguliralo diskreciju nadležnih tijela prilikom određivanja primjene mjera nadzora te kako u praksi nije osiguralo odgovarajuće zaštitne mehanizme od mogućih zlouporaba.

Naime, četiri naloga za provođenje mjera nadzora koje je izdao istražni sudac, u načelu su se temeljila isključivo na tvrdnji da postoji zahtjev USKOK-a za korištenjem tajnog nadzora i zakonskom izrazu da se istraga ne može provesti na drugačiji način ili da bi to bilo izrazito teško. Nisu navedeni nikakvi stvarni detalji koji se temelje na specifičnim činjenicama predmeta i osobitim okolnostima koje ukazuju na osnovanu sumnju da su kaznena djela počinjena, te da istragu nije moguće provesti na drugačiji, manje nametljiv način. Iako je takva praksa bila u suprotnosti s važećim Zakonom o kaznenom postupku i praksom Ustavnog suda Republike Hrvatske koja je izričito ukazivala na potrebu prethodnog ispitivanja okolnosti slučaja prilikom određivanja mjere nadzora i detaljnog obrazloženja naloga kojom se ta mjera nalaže, takvu praksu je potvrdio Vrhovni sud Republike Hrvatske. U području koje je toliko osjetljivo kao što je provođenje tajnog nadzora, Sud ima poteškoća u prihvatanju te situacije koju su stvorili nacionalni sudovi.

Štoviše, Sud smatra da u situaciji u kojoj je zakonodavna vlast predvidjela prethodnu detaljnu sudsku kontrolu razmjernosti upotrebe mjera tajnog nadzora, zaobilaženje te pretpostavke

retroaktivnim opravdanjem koje su uveli sudovi ne može osigurati odgovarajuću i dostatnu zaštitu od zlouporabe jer otvara vrata proizvoljnosti time što dozvoljava provođenje tajnog nadzora suprotno postupku koji je predviđen mjerodavnim pravom.

U odnosu na mogućnost osporavanja zakonitosti mjera nadzora, Sud je primijetio kako su domaći sudovi svoju ocjenu upotrebe mjera tajnog nadzora ograničili na pitanje mogu li se tako pribavljeni dokazi koristiti kao dokazno sredstvo u postupku, bez razmatranja njegovih navoda o proizvoljnom miješanju u prava podnositelja iz članka 8. Konvencije.

Sud je utvrdio kako mjerodavno domaće pravo, na način na koji su ga tumačili i primijenili nadležni sudovi, nije bilo jasno u pogledu opsega i načina ostvarivanja diskrecije dodijeljene tijelima javne vlasti, te u praksi nije osiguralo odgovarajuće mjere zaštite od raznih mogućih zloupotreba. U skladu s tim, postupak za određivanje i nadziranje mjera prisluškivanja telefona podnositelja, nije bio u potpunosti u skladu s pretpostavkama zakonitosti, niti je na odgovarajući način ograničio miješanje u pravo podnositelja na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja na ono što je bilo nužno u demokratskom društvu.

Slijedom navedenog, Sud je utvrdio kako je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

U odnosu na članak 6. Konvencije

U odnosu na navodnu nepristranost sudbenog vijeća koje je odlučivalo tijekom kaznenog postupka, Sud je posebice naglasio kako puka činjenica da je jedan od članova sudbenog vijeća sudjelovao prilikom odlučivanja o produljenju podnositeljevog pritvora prije početka rasprave ne dovodi prema Konvenciji u pitanje njegovu pristranost.

Vezano za upotrebu dokaza pribavljenih prilikom provođenja nadzora, Sud je primijetio kako podnositelj nije osporio pouzdanost podataka dobivenih mjerama tajnog nadzora već je svoj prigovor ograničio isključivo na formalnu uporabu takvih podataka kao dokaza za vrijeme postupka. Domaći sudovi su ispitali osnovanost njegovih tvrdnji te dali obrazloženje za svoje odluke. Konačno, dokazi pribavljeni mjerama tajnog nadzora nisu bili jedini dokazi na kojima je domaći sud temeljio prvostupanjsku presudu.

❖ PRAVIČNA NAKNADA

7.500,00 EUR - na ime naknade nematerijalne štete

2.160,00 EUR - na ime troškova postupka